

Karinczy Ferencz
levelei

Ruszek Józsefhez,
Szent-Györgyi Józsefhez,
B. Szepesy Ignácához,
Kenderesy Mihályhoz
és
Horvát Andrásához.

- ✓ 1816. jan. 7. Ruszekhez.
 - ✓ 1815. okt. 20. Szentgyörgyire.
 - ✓ 1816. jan. 23. Szepesyhez.
 - ✓ 1816. febr. 11. Kenderesyhez.
 - ✓ 1816. febr. 13. Horvátához.
- } (10) Sajátk. másolatok.

h.) (erősen v. a. l., h., l., h., h.) is.)

Ruzsek József Kévehelyi Plébános
 Árkői Apáthoz. Csepelom János Jd.
 1816

Mit csinált ez az ember a Mondolat eránt, lássd a
 mi ite a levél után követlejt.

Én Kévehelyi Apát Úr! Az én kedves barátom Prof. Ruzs
 Úr nemcsak az övéndetes hitet hozza, hogy az Úr felő,
 tem vele, barátai indulatod? jelentésével jölköt. Ez előt,
 sem annál övéndetesebb, mivel előbb levelemnek valah
 nélkül hagyása, a hitet mellyerest övéndetes Kévehelyi Apát Úr
 Én Kévehelyi Apát, a hitet magától vett, a mellyerest én Ké,
 cs: utam alatt az elmúlt Májusban Pesten és más helyeken
 éltettem, ezt reméltem nem engedte. Emberek vagyunk
 mindnyájan, mindnyájan következtünk olly dolgotat, melly
 lyerest, midőn más ész, megláttunk; elragadtattunk egy
 gyit vagy másit ügynek, egyit vagy másit barátunk
 mértékelen szeretetétől: de a tötelességhez képest, a annak
 kétele a mit becsület a tudományok? egyt által a hazá
 szeretete javanjok, s ha nem ész. Felekül a tötelességet,
 Én Kévehelyi Apát Úr, a mutatnak meg hogy gondolkodásainak

ellendző volt a mellett is tudni látni igazságosod, felelőnek. Kérem
 az Ur bocsátását, s örülnék, levelekedem hogy mondanom szabad:
 En az Ur érdemeit s fenélyét még leveleimet valahán nékül ha-
 gyása s még a bánáson után is tiszteltem.

A Mondolat ifonyu bánás. Ezt fogván róla mondani ha az
 más ellen volna is írva. Az jélda nékül van bejűlet, embered
 löjött: de az nem engem mozdola meg. Minthogy ellenem vala
 írva, mutattam mindemert a lid könyveket lezárbe venni
 nem istóznak, s pisúlás nékül mutattam. Ha kifaludy ellen
 volí volna írva, bizonyosan nem mutattam volna, vagy nem
 másként mint átlóddal gaz bánójása. S kifaludy a Mon-
 dolatot Vas Vgyében első sorjefogotte, kifaludy ~~akna~~
 megjelenése előtt más hirdette hogy az nyomtatattai fog!
 — Egy répről az ő Himfjjet látni, más felől ezeket tud-
 ni, és azt, hogy ő azon nap olta, a hogy Himfjjeud Recen-
 siojot tolem még a nyomtatás előtt basatragból vette,
 nemem soha nem írt, leveleimet valahán nékül hagyta, —
 ezt a lottót a Masadéd nem fogja azon egyről soha elhinni.

Themesse és Kölessey rokonimnak Feleletjében a Mon-
 dolatra nemem nésem nincs; tudtam hogy léjűllnek fog-
 lelui: de a mit tetted, tanácsom nékül tetted, s en a
 Mundat leírásban volia nem olvastam, nyomtatás-
 ban gar arbor, a midon az más Erdelyt is elölvötte.

Igy azt a feltevést is, melyet dolgozásaimmal kiadásod
erővel kelmezi deve, Tratten Urnak nevében a Publico
cumhoz. Öregbő vagyok mint hogy a fűstön nagyon
kaphatnék, s jól jőne bűvön barátságát s javallását,
mire, sőt nagyon aggódni, ha mindene nem imádná.

Azokban a Munkolat, s Prof. Beregszászi Urnak deál Ertes
kezébe nagy jóra, sda alkalmas; mind ez mind amannak írja,
Erdős Örnogyi János úr, jól tevének, midőn azt hitte, hogy
beimmáret agyon vujtanak. Cicéronak Philippicájában III.
c. 187. valami áll, a mi nagyon illik azon eyes futnál több
jutalomra, melyet a Viskovicsok úr Epistola által meg-
bántott fathadás emel s posthad Philologusnak most
adott.

En tudok mind kifelé, s míg az ellentető felől meg nem
győzöttem, s hitben maradt. Hogy más is azt higgye,
azt én jobba nem kívántam s kívánni jobba nem fogom.
De sajnálom hogy állításaim olly férfiak peresétől fog-
tattak meg, mint Jó Tisztelet, az Uré, s a kifaludyt, kit
én minden botlásai mellett inkább emdőlök mint azok, a'
kik benne kemmi botlását nem látnak. És ha az Ur engemet
barátságaim párnokba fogadni méltóztat, ha mint kifelé
ludok és mire Pap, kifaludinul megengedelmét meg-
kem megnyeri, azt jősei gyanús veszem. A' kiz a tiz jól
munkáján, azoknak egymást peretni kellene, ha gondolva
zásait egymástól különböznek is. Fogadja el az Ur tisztelet.

b.) Mondolat, és a mi vele és általa történt.

A könyvet postán vettem Czern. Mátyosi Radó Sándor Somogy Vgyei Főlabíró Uonak levelében Jan 7d. 1874. — vagy inkább az előterjedésben, mert a level a könyv kista papírosaira van írva. Lásd a lapomat Radó Uhoz itt lap 29. — Nem voltam én annyira josten nélkül, hogy fel ne tettem volna, hogy a könyv pajosságból is, malitiából is közölhetett velem. — Fajt a garsági híven az fajt volna nekem, ha Somogyi Jedeon és azot a Eit azt egyel együtt dol, gortár is dolgoztattár, illyet barátom ellen tettem volna is: de mindig jó is az a sebce, midőn a bántó mag, gát úgy viseli mint bolond, is Socrates, azt lárdé, hogy haraghatunk a jaffol' marhája, ha beemüret meg, rugott. — A könyvet én tartózkodás nélkül mutat, tam mind apornak a Eit a könyv, nevezetesen Magyar könyv, intereffálhat. Dórus László, György József, Nagy János, Dr. Fenygyörgyi Uonak Uolem vették azt legelfő, ben. — Prof. Csizai József Uonak öröme Pataton vet, tenetes, nagy vala; nem feledheté' Uudhattyúmat a J3, vizerben; is Patat szert az efféléken nevetni. —

459

György József úr egyiptus Pataca menőin, meglátogatá a
Professort, kik a Szentkereszt házában voltak összejövetelre, s mi-
előtt bejött az ajtó, a Mondolaton volt a nehezebbnél
súlyosabb röhögés. Később mondta György, hogy eunyice örülnek az Urad;
Karinthy azt olly hidegen veszi, hogy maga mutogatja mindemmel.
Egy második levelemben késtem Radót, tudósítana, mi ember
ez a Somogyi. Látva feleletét itt lap 47.

Kiszfaludi, minelőtt a Lónyos kijött, bejelle, hogy az ő fogója,
mi (lásd itt lap 48), s ő és Vögöcsa vitte a Lónyos legelőre Vas-
ba. — Tető János, József nédem Győrben, zavarássai közt, ő is
látta vallani, hogy Somogyi övele adása iránti hozzá Profatió,
de én, ugyanond János, azt nem tettem, mert hiszen azt nem is
Lónyos. — Látta, olvasta tehát, ha tudta, hogy az új Lónyos,
hancu formális passzill. s ha János, látta, nem látta e Kiszfal-
udi, nem tudta e Kiszfaludi mi van benne? s tudni mi van
benn, és még is hisztem, hogy bezzeg majd lesz ^{Karinthyval...} ~~valam...~~

Tudni a jamaica-ültesett Cantos attribútjeit; ott a
háromszög is. Képe meg az egyenes Olvasó, nem helyesen itél
e én, midőn azt mondom, hogy ez a rajolat nem lehet a Somogyi
Jedon műve? Certe hinc mi multi Marci incant. A dolog
Kiszfaludtól ered, a ő meg nem bizonyíthatja nelem, hogy Him,
fűje Recensiójában mindent nem magasztaltam. Lásd ide
az a mi itt lap 441 áll, s a Döbrentéinek levelét 1816. Jan. 6d.
és itt lap 453.

Gar hancu aztán hogy a Lónyos megjelent, Toth József Pápai
Prof. nédem mentegető leveli is, s előzőbe benne Veszprémben
Philosophiát tanító Profenoc Ruffel József Urat, most Hahotai

Apátot, melly Apáttság előláthatatlannal együtt jár a
 Kézfelyi Plebanussággal. Ki fogom keresni a levelet, és
 beveszem Pandectáimban, mert nem emlékezem tisztán, mi
 áll a levélben. (Lásd a Prof. Jókai levelet Pand.)

— Eü nem hogy magamat ajánsam, hanem hogy a jó
 nyugodt barátokat keresem, tudván hogy Pécsi Philoz. Prof.
^{Máston János} Kántor tanítványa, és így azt hihetvén, hogy érebben
 sem Cynicus, istam neki. Kés hogy a levél mása meg
 nincs. Istam Ruzsner is, azt hívén hogy a Ei Philoz.
 Munkát is, Philosophus lef. Egyide sem felelt. —
 Máston János nagybarátja Fabian József Jókai Várony,
 Predz és Eperstner, Ei sógora Somogyinán; ottán a
 Pécsi Prof. és Lexicographus Máston József, Jókaimar
 testvére, feltébe tanítja a Nyelvrontól üldözését.

Jemese Pál 1814 Pestre megyen, és megáll egy fogadó,
 ban. Megésti hogy a pompéd jobában Kapitány kün
 vete állást, fija a Váppeni V. Jókaimar. Általmegeen
 ehhez, hogy tole Somogyi felől biographiai híreket veg
 gyen. Kün azt befélle, hogy Somogyi perbe adasa pitni
 Kazinczyval; és minthogy fel nem tette, hogy k. neki ne
 feleljen, midön a Mondolatot biadá, kék vala a k. vá,
 lapára adandó replikájával is. (Lásd Jemese német levele
 1814. l. 2.) — Eü tehát méltán örvendhet

szé, hogy a magam becsülete eltöltött egy pasquillához
 semem magamat. A Replica így elmaradt; évált minelutána
 Somogyit minden becsületes ember ratta. Így Károly Jókai

Egy felső Búri Nagy Benye. Lásd Helme-ginet leve, 401
Ét ad:

Seneca öfve adada Ruffel Pessen. fő vala a Mondolat fej-
lől. Ruffel azt vallá, hogy Esztládájában még most is van
nehány nyomtatvány. Seneca senecébe mondá neki, hogy a ti azt
a Munkát osztogatja, terjesztet, gaz ember.

A Munkát én Prof. Kézainak tulajdonítom. Ez az ember
nem feledheté a Ludhathy, mellynek történetét lásd Paudocz

Köt. lap. J. Ö fogta támasztani az egyik tüzet, mert
felejtés, ha meg nem feledet, Jádánnaik testvére. — 1814. a
nyári vacatában lement Bejprém tájára, a felhoza eladás vé-
gett néhány expt, de — **TITKON**, mint hogy a keszpy
vallás (lásd hozám írt levelet)

az olyat nyilván semmi tilalmazza. Midőn felhozá az
explorát, a samason lovagló Poeta' rezi kifelejtve volt az
explkából, a egy valaki által utána küldék az explorátok tar-
sós rezeret.

Ruffel képhelyt a Góf Jettetic, György' appalánál kiof-
gattatá néhány exptjait a maga Philo. Munkájának és egy-
jessmind a Mondolatéit is, úgy hogy minden vendég mind a
Ét Munkából kapott ajándékolat. (Lásd Ruminak levelet
hozám ad)

Góf Jettetic, György javallja hogy Ruffel dany dm Aufsil
an dm Mondolat a Nyelvet védelmére volt.

462.